

Kovács András Ferenc

## CSAKCSÖNDZÖNG CÁNGRÁNG-GJACÓ FÉLSZÁZ DALAI

Meglehet, úgy kezdődött, hogy Csakcsöndzöng Cángráng-gjacó tibeti költő több ízben is átutazott a Tibettel szomszédos Hszincsiang-Ujgur Autonóm Területen, a Takla-Makánon keresztül, föl egészen Dzsungáriáig – minekutána Csakcsöndzöng Cángráng-gjacó tibeti költő léte (természetesen) titokban és aránylag megtanult magyarul! Később a tibeti Lhászából, tehát kínai fennhatóság alól Szikkimbe disszidált, meghozta azzal a feltett szándékkal, hogy hálából avagy ősi tiszteletadásból, mintegy leszármazotti emlékezetként, ő viszont visszafelé is végigjárja, megteszi egyik jeles felmenőjének, a tudós székely-magyar filológusnak és tibetológusnak, Kőrösi Csoma Sándornak az útját; vagyis fölkatja a Nagy Előd gyökereit, azaz a bengáliai Dardzsilíngből Kasmír, Ladak és Zanszkár érintésével a háromszéki Csomakőrösig zárandozik, sőt: még azon is túl! Tíz esztendeje (a székelység alapos fölfedezése után) érkezett hozzánk. Azóta itt ragadt, közöttünk bolyong, utazgat, jegyzetel, szóval: lelkiismeretesen végzi megfigyeléseit. Következő négysorosait a hagyományos tibeti dalformában, de (bizonyára udvariasságból) már magyarul próbálta megírni.

### 1

Kedvenc Kovács András Ferenc!  
Én, Csakcsöndzöng Cángráng-gjacó,  
Küldök dallok kút-fejembül...  
Bocs! Ássa meg, ha rossz magyar!

### 2

Ős szép apám szint' én Sándor,  
Alexander van der Kőrös –  
Szülő földje széköl Góbi,  
Nagy Tibeti-Angol Szótár.

### 3

Telt Kovács! Te Magyar Test-Vér!  
Én is Tibet – Kent sem inglis!  
Kopácsolt a feledés sem  
Szív üllőjén szebb jobbsorsot!

4

Én, Csakcsöndzöng Cánggráng-gjacó,  
Gyöttem Tibet nem temetni,  
Csak dicsőzni Dzsungáriát:  
Elkelt naptól enyészetig.

5

Tibetben is, midőn báj nájt,  
Minden kand úr majd nem tigris:  
Elhúzza az összes csíkját,  
Mert ha szőr van, megbundázzák.

6

Ria, ria, Dzsungária,  
Riadj riadt ujgurokkal!  
Új guruk is elguruznak,  
Ha kivan 4 életkerék.

7

Tibetben is 3 komfort  
Körül s belül 12 fal:  
Családilag szent kolostor,  
Hisz a lakás gonpásodik.

8

Dzsungár dzsugák, dzsungár gondok!  
Dzsungár grundon dzsugás filyuk  
Adogatnak – dzsugás villik  
Tánczolnak a tetemőkben...

9

Jakpásztorból lekipásztor  
Lesznek, már nem tudnak jakni:  
Jaktársaik jakásszák csak,  
Titkos jaktát jakosgatnak.

10

Jőnek jussos jakarnokok:  
Félig yuppik, főleg yetik.  
Lelkületük szürkén kattán:  
Szájzár hideg jaktatáskán.

11

Nálunk körmös mancsot csattant:  
Törvényt érvel örvös medve.  
Tapsonc májmok taplósodnak:  
Profán fásul mérges kéreg.

12

Kathmanduban templomlégcsőn  
Tisztelt májmok bolházkodnak:  
Erkölségről makog, recseg  
Becsülepben kihúlt hulmán.

13

Sustorognak strófák, füvek,  
Fönn magvas hegy sóvár farán:  
Szednek sziklát sok maroknyit,  
Száraz jakszar évig mered!

14

Követ tépünk, száját, haját:  
Század halad, masérozik!  
Minden remény fa: képnél hagy,  
Mint Nepált az olajkutak.

15

Zangla felé, Zanszkár fölött  
Lengnek erős kötélhidak:  
Nem sodorták idegzetből,  
Mégis feslik, mint az ember.

16

Zanglán fázós kamrapadlón  
Elfeküdt Mr. de Kőrös...  
Hiába tud Kandzsúr, Tandzsúr –  
Kő nem tud Tibeti Nyelvtan.

17

Bodból jövök Bodfaluba:  
Mind a 2 jeges, fagyos.  
Bár az egyik hideg hozzám,  
A másik is magas hazám.

18

Kőrös körül kikutattam  
Mr. Csomát s gyökereit:  
Egy csomóban fogadtak rám  
Talpig népi vizeletben.

19

Három széken ünnep lettek:  
Eljött közém annyi közemb!  
Többen torkom köszörülték –  
Gyorsan meg is koszorúztak.

20

Hej, az arak erőst kumisz,  
De a széköl kömény tömény:  
Ha az agyban megnyilvánul,  
Az nyilván a kész nirvána!

21

Dardzsilingről danolgattunk,  
Rugtunk bé boros vizektől...  
Buzgott föl Csak Tiszta Forrás:  
Sok kesernyés bú borékolt!

**22**

A Székelyföld derűs dolog:  
Fatuskóba fagyott fejsze,  
Dérdúr keddéj, bölcs hidegség,  
Néha kicsit Bhután, Szikkim.

**23**

Nagy Enyeden egy szál szikh sincs,  
Amritszár sem szikul-magyar!  
Fogyik a szó, gyűl a szónok  
Magát szinte összeszórvány.

**24**

Sok füstölgő szeptember csak,  
Mint szent mécsben avas jakvaj:  
Igaz, mindent összebűz, öl,  
De kenyérre lehet kenni!

**25**

Pesten könyv 7 meg 8 nekem,  
Van ott einstand, két stand, standard:  
Bediktállják s dedikállják  
Egymást sűrűn kurvizálván.

**26**

Pestre morcos BAZ megyébül  
Elmigrált sok – anyájakat,  
Egymás ősét megemlítik!  
Minden sarkon Baskíria.

**27**

Szép dolog a hagyó mányok:  
Büdősöznek belé még, is...  
Meg élünk a tradicián,  
Mint a halak a Cangpóban.

**28**

Dunaparti Potalában,  
Benn a Parban lamentálnak:  
Mennyi láma, buddha, pancsen!  
Bepörög az imamalom.

**29**

Gyűréseznek testületek,  
Nagyköpetek s még kisebbek:  
Szókat visznek, fókuszálnak,  
De nem érnek egy fél lótuszt.

**30**

Dunán dzsunkán hahókáztán  
Médiások tanálkoznak –  
Mán röhög az egész, oszt: állj!  
Bejegelnek borostákat.

**31**

Tibetben is bármely tajdag  
Tahó: titkár s főtanácsos.  
Minden pancser pancsen láma –  
Ám vidúlni nem tanácsos!

**32**

Komor vice, bérház-maszter  
Lemos, tisztáz, mit fal firkál:  
FASZ, LEZSIDÓK, ISTENSZERET.  
Hol FREE TAXES, hol FREE TIBET.

**33**

Szabad pénzek, szabad szombat,  
Szabad nemzet, szabad Tibet...  
Ebből aztán minden kinek  
Jut hab – szabad szappanyozni!

**34**

Egész Tibet börtöntömlöc  
Kína szélin, magas priccsen:  
Pártkáderek görcsös gőgje  
Rideg, görbe Rongbuk-gleccser.

**35**

Nálunk hulló apró gekkmó  
Máris dragon, papírsárkény,  
Ki pórázon sétál légben,  
S maszlagon leng széljárásban.

**36**

Ló, elefánt, páva, kesely  
Lebegnek a selyem-tankán.  
Tibet körül öröm tüzel:  
Lobognak a segély-tankok.

**37**

Tibetnek van magas Lhásza,  
Ladakban már alig van Leh:  
Egyre ritkább a levegő,  
Lélekzet sem lehel embert.

**38**

A Jamdok-tó meg a Nam-tó  
Habjából kihalt a nemtő:  
Rajtuk jeget aszal, lékel,  
Szirénáz pár nemzet-mentő.

**39**

Rotyog, fortyog, ha begerjed:  
Okád, lövell gejzír-mezőny...  
Hósi gőzzel működ a Rend:  
Imahenger szent úthenger.

40

Tibetben is van sok szerzet,  
Csak én nem tudok szerzeni:  
Tibetben is csapok-papok,  
S végin csattan a kolostor.

41

Száz szarándok törtet, csörtet:  
Imafalaz, kövez csörtent...  
Ha megdobnak imakövel:  
Olvasd el, mert neked szánták.

42

Mondok: „Om mani padme hum.”  
Mongya: „No mani bazdmeg Hume!”  
Elemekre hasadt szótár,  
Világ vitatkozza egymást.

43

Felénk a fehér is foltos,  
Mint hópárduc bundás prémje,  
Kifordítom-befordítom:  
Tiszta világ koszlik, vedlik.

44

Ó, Szent Lótusz! Tégy buddhává:  
Belülem is dancs rend zöngjön!  
A buthaság mind hatalmas,  
Hideg, tömör Kancsendzönga!

45

Bengál szélin Szkander bégnek  
Sírját táblák tapétázzák –  
Szikkadt emlék, szöveg takar,  
Sándorunk, te megtépázott!

46

Jajj, szegény Kőrösi Csoma  
Útját végig kutyagolta –  
Én meg hűtlen, kivert kutya,  
Feszt nyomában csomagolok.

47

Forró Déli Desszertekben  
Köz beszél, s a kutya halad.  
Ugatnak a karavánok,  
Ügetnek a koravének.

48

Tibeti Költészet Napján  
Sigace, Sepsiszent, Szárszó  
Minket lóbál imazászlón –  
Mások csóválják a jakfark.

49

Én, Csakcsöndzöng Cáng-ráng-gjacó,  
Csak szó szerint csángok, rángok,  
De a költő nem dalai:  
Dalainak nyelvrokona.

50

Kiülnék a Nyencsen-hegység,  
Nézném szerte meg szét hazám,  
Hogy belóg, beráng a Mennybe  
Feslett, árva fellegcafrang.